

אמר רב הונא, זה יצר הרע ושתי בנותיו, מתחלפות מפמות שהיו בראשונה. בתחלה לוט, מקלל מגול. עכשיו לבן, מלוכנן, שאינו מקלל ומגול בניוולו כבראשונה. בתחלה שתי בנותיו חזקות כל אחת ואחת בכחה, ועכשיו שם הגדולה לאה, לאה בלא כח, לאה בלא חזוק, לאה ממעשיה הראשונים. ושם הקטנה רחל, פדקאמרן, ולא כמות שהיו בראשונה.

אמר רבי אחא בר יעקב, תא חזי, מה כתיב, ויעתר יצחק לוי לנכח אשתו פי עקרה היא. אמר רבי אחא מפני מה היא עקרה, מפני שיצר הרע אינו נמצא בכחו בעולם, ועל כן אין נמצא פריה ורביה זולתי בתפלה, מה כתיב, ויעתר לו יי ותהר רבקה אשתו. כיון שמתעורר יצר הרע, נמצא פריה ורביה.

אמר רבי יוסי, אם פן מה הפרש בין העולם הזה לאותו הזמן, ועוד דהא קרא קאמר דקדשא בריה הוא עביד. אמר רבי אחא, כן הוא, דקדשא בריה הוא אתער ליה ליהוה עניינא דצריף לזווגא, ולא לכל שעמא דיהא תדיר עם בר נש כמו כעון, דאיהו אשתפח תדיר וחסאן ביה בני נשא, אלא ליהוה זווגא בלחודוי, ואתערותא הדיא, אתערותא דקודשא בריה הוא ליהוי, דהא הוא דכתיב, (יחזקאל לו) והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. מהו לב בשר. אמר רבי יהודה, לב להוציא בשר ולא לדבר אחר.

רבי יצחק ברבי יוסי הוה אתי מקפוטקיא ללוד, פגע ביה רבי יהודה. אמר ליה רבי יצחק, תאמר דחבירנא חכימי מתניתא אתערו להאי עניינא, דיצר הרע יתנשי מן עלמא בר ההיא שעמא לזיווגא. אמר ליה, חייף הכי אצטריף יצר הרע לעולם כמטרא לעולם, דאלמלא יצר הרע, חדותא דשמעתא לא

אמר רב הונא, זה יצר הרע, ושתי בנותיו מתחלפות מפמות שהיו בראשונה. בתחלה לוט, מקלל מגול. עכשיו לבן, מלוכנן, שאינו מקלל ומגול בניוולו כבראשונה. בתחלה שתי בנותיו חזקות כל אחת ואחת בכחה, ועכשיו שם הגדולה לאה - לאה בלא כח, לאה בלא חזוק, ושם הקטנה רחל, כמו שאמרנו, ולא כמות שהיו בראשונה.

אמר רב אחא בר יעקב, בא ראיה מה כתוב, ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו פי עקרה היא. אמר רבי אחא, מפני מה היא עקרה? מפני שיצר הרע אינו נמצא בכח בעולם, ועל כן אין נמצא פריה ורביה זולתי בתפלה. ומה כתוב? ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו. כיון שמתעורר יצר הרע, נמצא פריה ורביה.

אמר רבי יוסי, אם פן, מה הפרש בין העולם הזה לאותו זמן? ועוד, שהנה הפתוח אמר שהקדוש ברוך הוא עשה. אמר רבי אחא, כן הוא, שהקדוש ברוך הוא העיר אותו לענין ההוא שצריף לזוג, ולא לכל שעה, שיהיה תמיד עם אדם כמו פעם, שהוא נמצא תמיד וחסוטים בו בני אדם, אלא לאותו זוג לבדו. והתעוררות ההיא תהיה התעוררות של הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (יחזקאל לו) והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. מה זה לב בשר? אמר רבי יהודה, לב להוציא בשר, ולא לדבר אחר.

רבי יצחק ברבי יוסי הוה אתי מקפוטקיא ללוד, פגע בו רבי יהודה. אמר לו רבי יצחק, תאמר שחבירינו חכימי הפרייתא התעוררו לענין הזה שיצר הרע ישתכח מן העולם, פרט לאותה שעת הזווג. אמר לו, חייף, כן צריף יצר הרע לעולם כגשם לעולם. שאלמלא יצר הרע, חדות השמועה לא תהיה, אבל לא

מגולת פבראשונה לחטא בו. זהו שפתוב (ישעיה יא) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי וגו'.

אמר רבי שמעון, הוא הלב שמדורו של יצר הרע בו. רבי אליעזר אומר, לב טוב בגין הגוף והנשמה, ומשום כך פתוב (דברים ז) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך, שהוא עקר הפל.

כשבא רב פהנא, אמר, כך אומרים משמם של בעלי הפריתא: שני בנינים של הגוף הם - הכבוד והלב. שאמר רבי שמעון אמר רבי יהודה, הכבוד והלב מנהיגים את הגוף בכל צדדי איבריו. המנהיג של הראש הוא המוח, אבל של הגוף הם שנים. והראשון הוא הכבוד, והשני הלב. והינו שפתוב בפרשה ויתרצו בנינים בקרבה, אלו שני בניני הגוף.

מה הטעם ויתרצו? משום שמהלב (מתעורר) נשפח היצר הרע. ויתרצו? [שאלו] וישליו היה צריך להיות! אלא, אמר רב הונא, ויתרצו - וישברו, כלומר, נשבר פחם וחילם. אמר רבי יהודה, הגוף מהו אומר? אם פן למה זה אנכי, ולמה נבראתי? מיד - ותלך לדרש את ה'.

ויאמר ה' לה שני גוים בבטנך ושני לאמים וגו'. אלו השני גוים - הכבוד והלב. רבי יוסי אמר, המוח והלב. רבי יהודה אמר, המוח אין בכלל זה, משמע שפתוב בבטנך, ואין המוח בבטן אלא בראש. ושני לאמים ממעיך וגו', ורב יעבוד צעיר זהו הכבוד שהיא רב וגדול, והוא משמש לפני הלב. דאמר רבי יהודה, הכבוד קולט הדם ומשמש בו לפני הלב.

לפני הלב. שאמר רבי יהודה, הכבוד קולט הדם ומשמש בו לפני הלב. ויצא הראשון אדמוני. אמר רב פהנא, הכבוד הוא הראשון, ומה הוא אדמוני? על שכולע את הדם תחלה. רבי אליעזר אומר, למה נקרא שמו ראשון? על שהוא ראשון לבלע

ליהוי, אבל לא מנוולה כקדמיתא למחטי ביה. הדא הוא דכתיב, (ישעיה יא) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי וגו'.

אמר רבי שמעון, הוא לבא דמדוריה דיצר הרע ביה. רבי אליעזר אומר, לבא טבא, בנינא דגופא ונשמתא, ובגין כך פתיב (דברים ז) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך שהוא עקרא דכלא.

כד אתא רב פהנא אמר, הכי אמרין משמיהון דמארי מתניתא, תרי בנינין דגופא אינון, כבדא ולבא. דאמר רבי שמעון אמר רבי יהודה, כבדא ולבא אינון מנהגי גופא בכל סטרי אברוי, מנהגא דרישא מוחא. אבל דגופא אינון תרין וקדמאה הוא כבדא, תנינא לבא. והיינו דכתיב בפרשתא, (בראשית כח) ויתרצו בנינים בקרבה, אלין תרין בניני דגופא.

מאי טעמא ויתרצו. משום דלבא (אתער) אתנשי מניה יצר הרע. ויתרצו, (שאלו) וישליו מיבעי ליה. אלא אמר רב הונא, ויתרצו וישברו, כלומר נשבר פחם וחילם. אמר רבי יהודה, הגוף מהו אומר, אם פן למה זה אנכי ולמה נבראתי. מיד (בראשית כח) ותלך לדרש את ה'.

ויאמר ה' לה שני גוים בבטנך ושני לאמים וגו'. (בראשית כח) אלו השני גוים הכבוד והלב. רבי

יוסי אמר, המוח והלב. רבי יהודה אמר, המוח אין בכלל זה, משמע דכתיב בבטנך, והמוח אינו בבטן אלא בראש. ושני לאמים ממעיך וגו', ורב יעבוד צעיר זהו הכבוד שהיא רב וגדול, והוא משמש לפני הלב. דאמר רבי יהודה, הכבוד קולט הדם ומשמש בו לפני הלב.

ויצא הראשון אדמוני. (בראשית כח) אמר רב פהנא, הכבוד הוא הראשון והוא אדמוני. למה הוא אדמוני, על

לפני הלב. שאמר רבי יהודה, הכבוד קולט הדם ומשמש בו לפני הלב. ויצא הראשון אדמוני. אמר רב פהנא, הכבוד הוא הראשון, ומה הוא אדמוני? על שכולע את הדם תחלה. רבי אליעזר אומר, למה נקרא שמו ראשון? על שהוא ראשון לבלע

הדם מפל המאכל, והוא ראשון לדם, אבל לא ליצירה. ובמה נבאר ורב יעבוד צעיר? על שהוא רב וגדול בשעורו מן הלב, והוא עובד ללב.

אמר רבי אבא, למה באה הפרשה הזו? אלא להראות לבני העולם, שאף על גב שהשלמות ההיא תהיה בארץ - דרכו וטבעו של העולם לא ישתנה. רבי ייסא אמר, בא ראה, הפכד הוא הצד ציד, והוא ציד בפיו, והלב הוא החושב, והוא יושב אהלים. זהו שכתוב ויזד יעקב נזיד, חושב מחשבות, נושא ונותן בתורה.

ויזד יעקב נזיד, רבי בא בשם רבי אחא אמר, לעולם טבעו של עולם אינו משתנה, בא ראה, מה כתיב, ויזד יעקב נזיד, כמו שנגאמר (שמות יח) אשר זדו עליהם, ותרגומו: שחשבו. כלומר, הלב חושב ומתהדר בתורה בידיעת בוראו. מה כתוב? ויבא עשו מן השדה והוא עיף. הפכד שדרף טבעו לצאת ולצוד ציד בפיו לבלע ואינו מוצא, נקרא עיף, והוא אמר ללב: עד שאתה מתהדר בדברים אלו בדברי תורה, הרהר באכילה ובשתיה לקיים גופך. זהו שכתוב ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה, פי כן דרפי לבלע הדם ולשגר לשאר האברים, פי עיף אנכי, בלא אכילה ושתיה.

והרב אומר: תן לי הראשון והמבחר מפל מה שתבלע, תן לי בכורתך. זה שכתוב מכרה כיום את בכורתך לי, ראשית התאנה. עד שהלב מתהדר ומחושב במאכל, בולע הפכד. שאלמלא אותו כסוף והרהור של הלב במאכל, לא יוכלו הפכד והאברים לבלע. שאמר רבי יוסי, פן דרף העבדים - שאינם אוכלים עד שהאדון אוכל.

שבולע את הדם תחלה. רבי אליעזר אומר, למה נקרא שמו ראשון, על שהוא ראשון לבלוע הדם מפל המאכל, והוא ראשון לדם אבל לא ליצירה. ובמאן נוקים ורב יעבוד צעיר, על שהוא רב וגדול בשעורו מן הלב והוא עובד ללב.

אמר רבי אבא, למה אתא פרשתא דא, אלא לאחזאה לבני עלמא דאף על גב דההיא שלימותא ליהוי בארעא, ארחיה וטבעיה דעלמא לא אשתני. רבי ייסא אמר בא וראה הפכד הוא הצד ציד והוא ציד בפיו, והלב הוא החושב והוא (בראשית כח) יושב אהלים הדא הוא דכתיב (בראשית כח) ויזד יעקב נזיד. חושב מחשבות, נושא ונותן בתורה.

ויזד יעקב נזיד. רבי בא בשם רבי אחא אמר, לעולם טבעו של עולם אינו משתנה, בא וראה, מה כתיב, ויזד יעקב נזיד, כמה דאת אמר אשר זדו עליהם ותרגומו דחשיבו. כלומר הלב חושב ומתהדר בתורה בידיעת בוראו. מה כתיב, ויבא עשו מן השדה. והוא עיף. הפכד שדרף טבעו לצאת ולצוד ציד בפיו לבלוע ואינו מוצא, נקרא עיף. והוא אמר ללב, עד שאתה מתהדר בדברים אלו בדברי תורה, הרהר באכילה ובשתיה לקיים גופך. הדא הוא דכתיב, ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה, פי כן דרפי לבלוע הדם ולשגר לשאר האברים. פי עיף אנכי, בלא אכילה ושתיה.

והלב אומר, תן לי הראשון והמבחר מפל מה שתבלע, תן לי בכורתך, הדא הוא דכתיב, (בראשית כח) מכרה כיום את בכורתך לי, קונמיתא דתאיבא. עד שהלב מתהדר וחושב במאכל, בולע הפכד. דאלמלי ההוא כסופא והרהורא דלבא במאכל, לא יוכלו הפכד והאברים לבלוע דאמר רבי יוסי, פן דרף העבדים, שאינם אוכלים עד שהאדון אוכל.

והאברים לבלע. שאמר רבי יוסי, פן דרף העבדים - שאינם אוכלים עד שהאדון אוכל.

אמר רבי יוסי, פתוב לאחר פן, ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים. מה זה עדשים? עגלגלים כגלגלת, והגלגל סובב בעולם, כלומר שלא נשכח מדרכו. כך הוא בן אדם, באותו זמן, אף על גב שכל אותו חסד וכבוד ושלמות יהיו, דרכו של העולם לאכל ולשתות לא ישתפח.

משנה. שנינו, ארבע רוחות העולם מנשבות, ועתיד הקדוש ברוך הוא להתעורר רוח אחד לקיים הגוף שיהיה פלול מארבע רוחות. זהו שפתוב (יחזקאל לו) מארבע רוחות באי הרוח. בארבע לא כתוב, אלא מארבע רוחות העולם, שיהא פלול מארבעתם.

וכמדנו, אותו הרוח הוא רוח המוליד, הוא הרוח האוכל ושותה, ואין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד, ואין בין עולם הזה לתחית המתים אלא נקיות והשגת ידיעה. רב נחמן אמר, ואריכות ימים.

אמר רב יוסף, וכי ימות המשיח ותחית המתים אינם אחד? אמר לו, לא, ששנינו, בית המקדש קודם לקבוץ גליות, קבוץ גליות קודם לתחית המתים, ותחית המתים האחרון שבכלם. מנין לנו? שפתוב (תהלים קמו) בונה ירושלים ה' נדחי ישראל כנס. הרופא לשבורי לב ומחפש לעצבותם. זו היא תחית המתים שהיא הרפואה לשבורי לב על

מתייהם. בונה ירושלים תחלה, ואחריו נדחי ישראל כנס, והרופא לשבורי לב אחרון על הכל. שנינו, ארבעים שנה קודם הקבוץ גליות לתחית המתים, כמו שאמרנו ויהי יצחק בן ארבעים שנה. ארבעים השנה הללו מה מעשיהם? אמר רב פהנא אמר רבי

אמר רבי יוסי, פתיב לאחר פן, (בראשית כה) ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים. מהו עדשים, סגלגלין כגלגלתא, ונגלגלא סביב בעלמא. כלומר, דלא אתנשי מארחיה. כך הוא בר נש, בההוא זמנא אף על גב דכל ההוא טיבו ויקר ושלמותא ליהוי, ארחיה דעלמא למיכל ולמשתי לא יתנשי.

מתניתין, תנן ארבע רוחות העולם מנשכון, ועתיד קדשא בריה הוא להתעורר רוח אחד לקיים הגוף, שיהא פלול מארבע רוחות. הדא הוא דכתיב (יחזקאל לו) מארבע רוחות באי הרוח. בארבע לא כתיב אלא מארבע רוחות העולם, שיהא פלול מארבעתם.

ותאנא, אותו הרוח הוא רוח המוליד, הוא הרוח האוכל ושותה. ואין בין העולם הזה לימות המשיח, אלא שעבוד מלכיות בלבד. ואין בין עולם הזה, לתחיית המתים אלא נקיות והשגת ידיעה. רב נחמן אמר ואריכות ימים.

אמר רב יוסף וכי ימות המשיח ותחית המתים לאו חד הוא. אמר ליה, לא. דתנן, בית המקדש קודם לקבוץ גליות, קבוץ גליות, קודם לתחיית המתים, ותחיית המתים הוא אחרון שבכלם. מנא לן, דכתיב (תהלים קמו) בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס הרופא לשבורי לב ומחפש לעצבותם. זו היא תחית המתים, שהיא הרפואה לשבורי לב ותחלה, ואחריו נדחי ישראל יכנס, והרופא לשבורי לב אחרון על הכל.

תנן, ארבעים שנה קודם הקבוץ גליות לתחיית המתים, כדאמרין ויהי יצחק בן ארבעים שנה. האי ארבעים שנה, מאי עבידתיהו. אמר רב פהנא אמר רבי

מתייהם. בונה ירושלים תחלה, ואחריו נדחי ישראל יכנס, והרופא לשבורי לב אחרון על הכל. שנינו, ארבעים שנה קודם הקבוץ גליות לתחית המתים, כמו שאמרנו ויהי יצחק בן ארבעים שנה. ארבעים השנה הללו מה מעשיהם? אמר רב פהנא אמר רבי